

جهاد دانشگاهی واحد مازندران

۱۱ و ۱۲ اسفند ماه ۸۹

همایش ملی گیاهان دارویی

همایش ملی گیاهان دارویی

جهاد دانشگاهی واحد مازندران

۱۳۸۹ و ۱۲ اسفند ماه

دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری

ارزیابی خصوصیات اکوفیتوشمیایی گیاهان دارویی خانواده نعنای

در استان خراسان

پرویز رضوانی مقدم، جبار فلاحتی

دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد

Prm93@yahoo.com

چکیده

شناسایی، حفظ و نگهداری گونه های گیاهی، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. اعتقاد بر این است که پایه و اساس توسعه پایدار، حفظ و حراست گونه های گیاهی و گنجینه ژئی است و در این راستا ضرورت دارد تا نیازهای اکولوژیکی گیاهان در محیط رشد طبیعی شان مورد مطالعه قرار گیرد. بدین منظور از سال ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۰ تعداد ۱۲۲ نمونه از ۳۱ گونه گیاهی متعلق به ۱۵ جنس خانواده نعنای در محدوده جغرافیایی استان خراسان بزرگ جمع آوری شد. اطلاعات اکولوژیکی رویشگاه هر یک از نمونه ها شامل ارتفاع از سطح دریا، درصد شیب، جهت شیب، نوع خاک، درصد پوشش گیاهی گیاه مورد نظر، قطر کانونی گیاه، ارتفاع گیاه، گونه یا گونه های گیاهی غالب منطقه و گیاهان همراه گونه های هدف در هنگام برداشت نمونه ها از عرصه ها، ثبت گردید. همچنین در تعداد ۵۶ نمونه متعلق به ۱۶ گونه گیاهی، خصوصیات فیتوشمیایی (درصد انسانس، وجود یا عدم وجود موادی نظیر آلکالوئید، ساپونین، فلاونوئید، تانن و گلیکوزئیدهای سیانوژنیک) مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج نشان داد که بیشتر گیاهان مورد مطالعه (%) در محیط های سنگلاخی و در شیب های ۳۰ تا ۵۰ درصد رشد کرده و فراوانی حضورشان در شیب های شمالی بیشتر می باشد. همچنین ۱۸/۹ درصد از گونه های مورد مطالعه در ارتفاع کمتر از ۱۰۰۰ متر، ۶۴/۹ درصد در ارتفاعات بین ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ متر و ۱۶/۲ درصد در ارتفاعات بیش از ۲۰۰۰ متر از سطح دریا می رویند. میزان انسانس گونه های مورد مطالعه، در محدوده بین ۰/۰۱ تا ۲/۵ درصد قرار داشت. نتایج آزمایشات فیتوشمیایی نشان داد که از ۱۶ گونه گیاهی مورد مطالعه، ۲۵ درصد دارای آلکالوئید، ۸۷ درصد فلاونوئید، ۷۵ درصد ساپونین، ۹۳ درصد تانن و ۶ درصد حاوی گلیکوزئید های سیانوژنیک بودند.

واژه های کلیدی: نعنای، آلکالوئید، فلاونوئید، ساپونین، تانن، گلیکوزید.

۱- استاد گروه زراعت دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد

۲- دانشجوی دکترای اکولوژی گیاهان زراعی دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد